

การพัฒนาตัวชี้วัดการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*
DEVELOPING INDICATORS OF SCHOOL BULLYING FOR STUDENTS
IN SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18

ปริญญญา เรืองทิพย์

Parinya Ruangtip

มหาวิทยาลัยบูรพา

Burapha University, Thailand

E-mail: tongparinya@windowslive.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาองค์ประกอบ พัฒนาตัวชี้วัด และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์การกลั่นแกล้งในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 8 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,067 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยาย โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า

การกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มี 3 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกลั่นแกล้งทางวาจา มีตัวชี้วัด 5 ตัว องค์ประกอบที่ 2 การกลั่นแกล้งทางสังคม มีตัวชี้วัด 4 ตัว และองค์ประกอบที่ 3 การกลั่นแกล้งทางกาย มีตัวชี้วัด 3 ตัว พิจารณาผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบการกลั่นแกล้งในโรงเรียน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าโคสควอร์เท่ากับ 58.48 ที่องศาอิสระ 44 มีความน่าจะเป็น .07 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.99 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.01 แสดงว่า องค์ประกอบการกลั่นแกล้งในโรงเรียนมีความตรงเชิงโครงสร้าง

* Received 28 October 2021; Revised 12 December 2021; Accepted 12 December 2021

คำสำคัญ: การกลั่นแกล้งในโรงเรียน, การพัฒนาตัวชี้วัด, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18

ABSTRACT

This research aimed to develop factors, develop indicators, and examine the construct validity of school bullying among students under the Secondary Educational Service Area Office 18. Data were collected using online questionnaires of school bullying among high school students. The sample included 1,067 students from grades 7 to 12 (Matthayom 1 to 6) of 8 schools under the Secondary Educational Service Area Office 18. The data were analyzed using descriptive statistics. The statistics used in the research were mean, standard deviation, and correlation coefficient. Also, exploratory factor analysis (EFA) and confirmatory factor analysis were employed in statistical analysis.

The results revealed that:

School bullying among students under the Secondary Education Area Office 18 had 3 factors and 12 indicators. The first factor was verbal bullying, which had 5 indicators. The second factor was social bullying, which has four indicators. The third factor, physical bullying, consisted of three indicators. The results of examining the construct validity of the factors of school bullying with empirical data revealed that the Chi-squared = 58.48, df = 44, p= .07, GFI= 0.99, AGFI = 0.99 and RMSEA= 0.01. These indices exhibited that school bullying had construct validity.

Keywords: School Bullying, Indicator Development, Secondary Educational Service Area Office 18

บทนำ

การกลั่นแกล้งในโรงเรียนเป็นการกลั่นแกล้งชนิดหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นในสถานศึกษา การกลั่นแกล้งนั้นอาจเป็นการกลั่นแกล้งทางกาย ทางเพศ ทางวาจา หรือทางจิตใจก็ได้ และนับรวมถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตด้วย โดยทั่วไปแล้วการกระทำที่จะนับเป็นการกลั่นแกล้งนั้นจะต้องมีองค์ประกอบคือมีเจตนาทำร้าย มีความไม่เท่ากันระหว่างอำนาจของทั้งสองฝ่าย มีการทำซ้ำ ทำให้เกิดความทุกข์ และมีการยั่วแหย่ ผลของการกลั่นแกล้งอาจเกิดขึ้นได้หลายอย่าง ทั้งความโกรธ ภาวะซึมเศร้า ความเครียด และการฆ่าตัวตาย และผู้ที่เป็นฝ่ายกลั่นแกล้งก็

อาจมีปัญหาทางสังคมในอนาคต และมีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม (Dorio, N. B. et al., 2019)

ปัจจุบันระดับความรุนแรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งได้ทวีคูณมากขึ้นกว่าในอดีต (กรมสุขภาพจิต, 2561) ระบุว่าเด็กนักเรียนโดนกลั่นแกล้งในโรงเรียนถึง 600,000 คน เมื่อคิดเป็นอัตราส่วนแล้วเท่ากับประมาณ 40% ถือเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากประเทศญี่ปุ่น นอกจากระดับความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นแล้ววิธีการกลั่นแกล้งก็เปลี่ยนไปจากในอดีตที่เคยใช้ เช่น การล้อเลียนชื่อพ่อแม่ การเรียกชื่อสมมติหรือปมด้อยของเพื่อน การไม่ให้เข้าร่วมกลุ่มเล่นหรือทำกิจกรรม และการตบหัวหรือการชกต่อยเบา ๆ พฤติกรรมดังกล่าวเหล่านี้เป็นวิธีดั้งเดิมที่ใช้ในการกลั่นแกล้ง แต่สำหรับในปัจจุบัน สื่อ (Media) และเทคโนโลยี (Technology) มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของคนในยุคปัจจุบันสำหรับในประเทศไทย (กรมสุขภาพจิต, 2561) และจากข้อมูลเครือข่ายปกป้องเด็กและเยาวชนลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม ร่วมกับ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (ชาย) บ้านกาญจนาภิเษก มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว และเครือข่ายนักกฎหมายเพื่อเด็กและเยาวชน สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เมื่อ 9 มกราคม 2563 พบว่าในกลุ่มเด็ก อายุ 10-15 ปี จาก 15 โรงเรียน พบว่า ร้อยละ 91.79 เคยถูกกลั่นแกล้ง ส่วนวิธีที่ใช้กลั่นแกล้ง คือ การตบหัว ร้อยละ 62.07 รองลงมา ล้อบุพการี ร้อยละ 43.57 พุดจาเหยียดหยาม ร้อยละ 41.78 และอื่น ๆ เช่น นินทา ต่ำทอ ชกต่อย ล้อปมด้อย พุดเชิงให้ร้าย เสียตสี กลั่นแกล้งในสื่อออนไลน์ นอกจากนี้ 1 ใน 3 หรือ ร้อยละ 35.33 ระบุว่า เคยถูกกลั่นแกล้งประมาณเดือนละ 2 ครั้ง และที่สำคัญ คือ 1 ใน 4 หรือ ร้อยละ 24.86 ถูกกลั่นแกล้งมากถึงสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง ส่วนคนที่แกล้งคือ เพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้อง ร้อยละ 68.93 มองว่า การบกลั่นแกล้ง ถือเป็นความรุนแรงอย่างหนึ่ง และผลกระทบที่เห็นได้ชัด คือ ร้อยละ 42.86 คิดจะโต้ตอบเอาคืน ร้อยละ 26.33 มีความเครียด ร้อยละ 18.2 ไม่มีสมาธิกับการเรียน ร้อยละ 15.73 ไม่อยากไปโรงเรียน ร้อยละ 15.6 เกือบตัว และร้อยละ 13.4 ซึมเศร้า (ไทยรัฐออนไลน์, 2562)

ผลกระทบจากการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษามีหลายด้าน หากผู้ที่เกี่ยวข้องปล่อยให้เกิดซ้ำ ๆ กับนักเรียนจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาเช่นความวิตกกังวลทางสังคม ความเครียด ความซึมเศร้า และรุนแรงถึงกับคิดฆ่าตัวตาย หรือเกิดการทำร้ายเพื่อน ดังเช่นข่าว “ม.1 ยิ่งดับเพื่อนร่วมห้อง “เตรียมการมาจากบ้าน” อ้างแค้นลือเป็นตุ๊ด” (ไทยรัฐออนไลน์, 2562) เป็นต้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีพบว่าการกลั่นแกล้งในโรงเรียนในบริบทของประเทศไทยยังขาดความชัดเจนขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ดังนั้นเพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตขององค์ประกอบการกลั่นแกล้งในโรงเรียนให้มีความชัดเจนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการวัดพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อครูและผู้บริหารที่จะสามารถสำรวจสารสนเทศที่ใช้เป็นกรอบในการประเมินพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของ

นักเรียนมัธยมศึกษา ในป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนซึ่งมีผลกระทบต่ออารมณ์ สามารถเติบโตและใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
3. เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาตัวชี้วัดการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีการสังเคราะห์องค์ประกอบตามแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ (Ybarra, M. L. et al., 2019); (Udris, R., 2015); (Demaray, M. K. et al., 2014); (Huang, Y. Y., & Chou, C., 2010) เพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและสร้างตัวชี้วัดเบื้องต้น ก่อนทำการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการทางสถิติ โดยมีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อให้ได้องค์ประกอบของการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่เป็นบริบทของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และตรวจสอบเชิงโครงสร้างด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2563 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 77,758 คน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 กำหนดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยจำนวน 1,000 คน โดยใช้โปรแกรม G*Power สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 แบ่งโรงเรียนเป็น 4 ขนาด ตามจำนวนนักเรียน ได้แก่โรงเรียนขนาดเล็ก 1-499 คน โรงเรียนขนาดกลาง 500-1,499 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 1,500 -2,499 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 2,500 คนขึ้นไป โดยสุ่มอย่างง่ายโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ขนาดละ 1 โรงเรียน ได้โรงเรียนมาทั้งหมด 8 โรงเรียน เก็บข้อมูลโรงเรียนละเท่ากันเพื่อให้ความแปรปรวนเท่ากันทุกขนาด 125 คน แต่การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการออนไลน์ จึงได้จำนวนทั้งหมด 1,067 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามออนไลน์การกลั่นแกล้งในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 16 ข้อคำถาม ให้ผู้ตอบพิจารณาพฤติกรรมของตนเองในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา และเลือกคำตอบว่า “ไม่เคย” “อยู่ใกล้เหตุการณ์” “เคยกระทำ” หรือ “เคยถูกกระทำ” เพียงคำตอบเดียวในข้อคำถามแต่ละข้อ ซึ่งแบบสอบถามผ่านการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน คำนวณค่าดัชนี CVI เท่ากับ 1 ทุกข้อ และวิเคราะห์ความเที่ยงโดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) มีค่าเท่า 0.80 แสดงว่าแบบสอบถามมีคุณภาพเพียงพอสำหรับการนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล รายละเอียดตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย เข้าไปประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านตามลำดับขั้น เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวอย่าง และให้ประชาชนสัมพันธ์นักเรียนเพื่อเป็นตัวอย่างด้วยความสมัครใจ ผ่านระบบออนไลน์ที่มีกลุ่มของแต่ละชั้นเรียน โดยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งต้องระมัดระวังในการพบปะกับนักเรียน เพราะอยู่ในช่วงการระบาดของโรคโควิด 19

2. นำลิงค์แบบสอบถามการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนผ่านระบบกูเกิล ไดรฟ์ (Google Drive) ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ทั้งโทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ ไปยังกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,000 คน จากโรงเรียนทั้ง 4 ขนาด ขนาดละ 250 คน โดยผ่านระบบออนไลน์ให้กับนักเรียนที่ยินยอมตอบแบบสอบถาม และหากยังครบตามจำนวนที่กำหนดผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บด้วยตนเองเพิ่มเติม ซึ่งได้แบบสอบถามตอบกลับมาที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 1,067 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อสร้างองค์ประกอบการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ทำการวิเคราะห์ค่าสถิติบรรยาย คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะการแจกแจงของตัวบ่งชี้ สำหรับใช้พิจารณาความเหมาะสมของเมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวชี้วัด วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เพื่อสร้างองค์ประกอบของตัวชี้วัดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตั้งชื่อองค์ประกอบแต่ละด้าน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจาก ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square) มีค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ไม่เกิน 2.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI (Goodness of Fit Index) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) ควรมีค่ามากกว่า 0.95 และค่าดัชนี

รากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าองค์ประกอบการกลั่นแกล้งในโรงเรียนมีความตรงเชิงโครงสร้าง และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

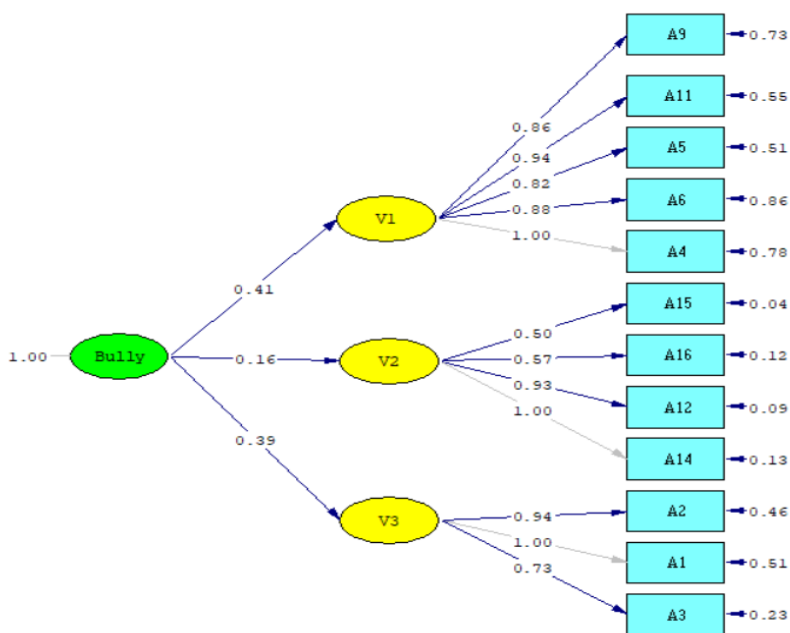
1. การพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยได้พัฒนาตัวชี้วัดการกลั่นแกล้งในโรงเรียนตามนิยามที่ได้สังเคราะห์ขึ้น จำนวน 16 ข้อนั้น เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์องค์ประกอบมีการเก็บจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากกว่า 200 (Hair, J. F. et al., 2019) สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้โดยพิจารณาจากค่า KMO and Bartlett's Test มีค่าเท่ากับ .814 ซึ่งมากกว่า .50 และค่า Bartlett's Test of Sphericity เท่ากับ 1854.567 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ได้ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ตัวชี้วัด	Component			Communality
	1	2	3	
A9. ฉันชอบพูดนินทาเพื่อนคนอื่น	.684			.480
A11. ฉันชอบพูดล้อเลียนเพื่อนเมื่อเพื่อนทำผิดพลาด	.635			.448
A5. ฉันชอบล้อเลียนเพื่อนคนอื่น	.620			.429
A6. ฉันชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน	.609			.388
A4. ฉันชอบตบตีเพื่อนเบาๆโดยฉันคิดว่าเป็นเรื่องสนุก	.590			.429
A15. ฉันมีความสุขถ้าเพื่อนแตกแยกกัน		.791		.627
A16. ฉันชอบเวลาที่ทำให้เพื่อนรู้สึกไม่ดีและแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อน		.695		.485
A12. ฉันจะมีความสุขถ้าเพื่อนทะเลาะกัน		.636		.456
A14. ฉันชอบอยู่ให้เพื่อนทะเลาะกัน		.620		.442
A2. ฉันจะทำร้ายร่างกายเพื่อนเมื่อทำให้ฉันโกรธ			.765	.602
A1. ฉันตบหรือเตะนักเรียนคนอื่น			.695	.525
A3. ฉันชอบตบหัวเพื่อนคนที่เขาอ่อนแอกว่า			.658	.471
eigenvalue	2.088	1.998	1.695	5.781
ร้อยละของความแปรปรวนร่วม	17.403	16.651	14.129	48.183

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า การกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีสามองค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 มีจำนวนตัวชี้วัด 5 ตัวชี้วัด ให้ชื่อว่าการกลั่นแกล้งด้วยวาจา องค์ประกอบที่ 2 มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด ให้ชื่อว่าการกลั่นแกล้งทางสังคม และองค์ประกอบที่ 3 มี 3 ตัวชี้วัด ให้ชื่อว่าการกลั่นแกล้งทางกาย มีค่าไอเกน เท่ากับ 2.088 1.998 และ 1.695 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 ทุกองค์ประกอบ และมีความร้อยละความแปรปรวนร่วมเท่ากับ 48.183

2. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน องค์ประกอบและตัวชี้วัดการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ได้ผลปรากฏดังภาพที่ 1

Chi-Square=58.48, df=44, P-value=0.07080, RMSEA=0.016

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันระดับสองของการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

จากภาพที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันระดับสองของการกลั่นแกล้งในโรงเรียน พบว่า องค์ประกอบที่ 1 การกลั่นแกล้งทางวาจามีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด รองลงมาคือองค์ประกอบที่ 3 การกลั่นแกล้งทางกาย และสุดท้ายเป็นองค์ประกอบที่ 2 การกลั่นแกล้งทางสังคม เมื่อพิจารณาผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบ

การกลั่นแกล้งในโรงเรียนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าไคสแควร์เท่ากับ 58.48 ที่องศาอิสระ 44 มีความน่าจะเป็น .07 ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ เท่ากับ 1.33 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.99 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.01 แสดงว่าองค์ประกอบการกลั่นแกล้งในโรงเรียนมีความตรงเชิงโครงสร้าง

อภิปรายผล

การกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกลั่นแกล้งทางวาจา องค์ประกอบที่ 2 การกลั่นแกล้งทางสังคม และองค์ประกอบที่ 3 การกลั่นแกล้งทางกาย มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Green, J. G. et al. ที่พบว่าการกลั่นแกล้งประกอบด้วยการกระทำซ้ำ ๆ และการทำร้ายร่างกายโดยเจตนา ซึ่งการกลั่นแกล้งได้รับการยอมรับในระดับสากลว่าเป็นปัญหาร้ายแรง (Green, J. G. et al., 2013) ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา รัฐบาลสหรัฐอเมริกาเหนือได้กำหนดมาตรฐานและข้อกำหนดใหม่สำหรับโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกลั่นแกล้ง เพื่อตอบสนองความต้องการใหม่เหล่านี้ ผู้กำหนดนโยบายการศึกษาสามารถหันไปหาหน่วยงานวิจัยขนาดใหญ่และให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการป้องกันและการแทรกแซงที่มีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะหลักหกประการสำหรับนโยบายของโรงเรียนที่เกิดจากการวิจัยการกลั่นแกล้งนี้คือ 1) ประเมินความชุกของการกลั่นแกล้ง 2) พัฒนานโยบายต่อต้านการรังแกทั่วทั้งโรงเรียน 3) จัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ทั่วทั้งโรงเรียน 4) ดำเนินโครงการป้องกันตามหลักฐาน 5) สร้างการสนับสนุนความเป็นผู้นำที่แข็งแกร่ง และ 6) ใช้แนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และมีบางองค์ประกอบที่สอดคล้องกับการศึกษาของ สกล วรเจริญศรี กล่าวว่า การกลั่นแกล้งเป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นมา เป็นระยะเวลาหนึ่ง หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นพฤติกรรม ธรรมชาติที่เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มเด็กหรือ เยาวชน โดยมีลักษณะของการเกิดพฤติกรรมที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นความตั้งใจ การได้รับผลกระทบ การกระทำซ้ำ ๆ ระยะเวลายาวนาน ซึ่งรูปแบบของการกลั่นแกล้งสามารถจำแนกได้เป็นการกลั่นแกล้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านคำพูด และกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ (สกล วรเจริญศรี, 2559) และการศึกษาของ ชุตินาถ ศักรินทร์กุล และอลิสา วัชรสินธุ์ พบว่ารูปแบบของการรังแกที่พบ มากที่สุดคือ การรังแกด้วยวาจา ได้แก่ การใช้คำพูดหยาดคายล้อเลียน ส่วนการรังแกด้วยการทำร้าย ร่างกาย ได้แก่ การชก เตะ ตบ ตี พบในเพศชายมากกว่าหญิง จะเห็นได้ว่าการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่สำคัญจะมีองค์ประกอบทางวาจาเป็นการพูดที่ทำให้คนอื่นเสียใจ รู้สึกอาย และเป็นคนไม่มีค่า ด้านร่างกายจะเป็นการทำร้ายร่างกายเป็นประจำทำให้เด็กบางคนเก็บกดไม่มีทางออกส่งผลให้ก่อความรุนแรงกับสังคมได้ หรือร้ายสุดจนถึงขั้นทำร้ายตนเองและคนรอบข้าง

การกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีตัวชี้วัดทั้งหมด 12 ตัวชี้วัด มีสามองค์ประกอบ ได้แก่องค์ประกอบที่ 1 การกลั่นแกล้งทางวาจา มีตัวชี้วัด 5 ตัวคือ ฉันทชอบพูดนินทาเพื่อนคนอื่น ฉันทชอบพูดล้อเลียนเพื่อนเมื่อเพื่อนทำผิดพลาด ฉันทชอบล้อเลียนเพื่อนคนอื่น ฉันทชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และฉันทชอบตบตีเพื่อนเบา ๆ โดยฉันทคิดว่าเป็นเรื่องสนุก ตัวชี้วัดที่ว่าฉันทชอบพูดนินทาเพื่อนคนอื่นจะมีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความสำคัญมากในองค์ประกอบนี้ การนินทาผลต่อสังคมเป็นอย่างสูงทำให้เกิดความแตกแยกห้องโรงเรียนไม่สามัคคีกัน สอดคล้องกับ Shaw, A. K. et al. ได้ศึกษาผลของการนินทาต่อสังคมออนไลน์ พบว่า ผลกระทบของการนินทาที่แพร่กระจายบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ข้อมูลที่ส่งผ่านระหว่างบุคคลสองคน A และ B เกี่ยวกับบุคคลที่สาม C ซึ่งมีผลต่อความสัมพันธ์ของทั้งสาม อ่อนแอลง นอกจากนี้ตัวชี้วัดอื่น ๆ ก็มีความสำคัญลดลงตามลำดับ ดังจึงควรหาวิธีป้องกันการนินทาวาไรยของนักเรียนไม่ให้เกิดขึ้นเพราะจะส่งผลร้ายมาอีกด้วย องค์ประกอบที่ 2 การกลั่นแกล้งทางสังคมมีตัวชี้วัด 4 ตัวคือ ฉันทมีความสุขถ้าเพื่อนแตกแยกกัน ฉันทชอบเวลาที่ทำให้เพื่อนรู้สึกไม่ดีและแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อน ฉันทมีความสุขถ้าเพื่อนทะเลาะกัน และฉันทชอบยุให้เพื่อนทะเลาะกัน องค์ประกอบที่ 3 การกลั่นแกล้งทางกาย มีตัวชี้วัด 3 ตัว คือ ฉันทจะทำร้ายร่างกายเพื่อนเมื่อทำให้ฉันทโกรธ ฉันทบหรือเตะนักเรียนคนอื่น และฉันทชอบตบหัวเพื่อนคนที่เขาอ่อนแอกว่า จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบการกลั่นแกล้งทางวาจาจะมีผลต่อหลายอย่างทั้งความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนหรือระหว่างครูกับนักเรียนอีกด้วย ซึ่งการกลั่นแกล้งทางสังคมจะเป็นความรู้สึกอยู่คนเดียวไม่ส่งผลต่อคนอื่นแต่ก็เกิดจากความสุขที่อยู่บนความทุกข์ของคนอื่น (Shaw, A. K. et al., 2011)

การกลั่นแกล้งในโรงเรียน องค์ประกอบที่ 1 การกลั่นแกล้งทางวาจามีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด รองลงมาคือองค์ประกอบที่ 3 การกลั่นแกล้งทางกาย และสุดท้ายเป็นองค์ประกอบที่ 2 การกลั่นแกล้งทางสังคม เมื่อพิจารณาผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบการกลั่นแกล้งในโรงเรียน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าไคสแควร์เท่ากับ 58.48 ที่องศาอิสระ 44 มีความน่าจะเป็น .07 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.99 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.01 แสดงว่า องค์ประกอบการกลั่นแกล้งในโรงเรียนมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 การพัฒนาตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถนำไปใช้ได้จริง (ชุตินาถ ศักรินทร์ และอริษา วัชรสินธุ, 2557)

องค์ความรู้ใหม่

การกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 การกลั่นแกล้งด้วยวาจา มี 5 ตัวชี้วัด คือ 1) ฉันชอบพูดนินทาเพื่อนคนอื่น 2) ฉันชอบพูดล้อเลียนเพื่อนเมื่อเพื่อนทำผิดพลาด 3) ฉันชอบล้อเลียนเพื่อนคนอื่น 4) ฉันชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน 5) ฉันชอบตบตีเพื่อนเบา ๆ โดยฉันคิดว่าเป็นเรื่องสนุก

องค์ประกอบที่ 2 การกลั่นแกล้งทางสังคม มี 4 ตัวชี้วัด คือ 1) ฉันมีความสุขถ้าเพื่อนแตกแยกกัน 2) ฉันชอบเวลาที่ทำให้เพื่อนรู้สึกไม่ดีและแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อน 3) ฉันจะมีความสุขถ้าเพื่อนทะเลาะกัน 4) ฉันชอบยุให้เพื่อนทะเลาะกัน

องค์ประกอบที่ 3 การกลั่นแกล้งทางกาย มี 3 ตัวชี้วัด คือ 1) ฉันจะทำร้ายร่างกายเพื่อนเมื่อทำให้ฉันโกรธ 2) ฉันตบหรือเตะนักเรียนคนอื่น 3) ฉันชอบตบหัวเพื่อนคนที่เขาอ่อนแอกว่า ซึ่งองค์ประกอบและตัวชี้วัดทั้งหมดได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว

สรุป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

การกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกลั่นแกล้งทางวาจา องค์ประกอบที่ 2 การกลั่นแกล้งทางสังคม และองค์ประกอบที่ 3 การกลั่นแกล้งทางกาย ทุกองค์ประกอบมีค่าไอเกนสูงกว่า 1 และมีความค่าความแปรปรวนร่วมร้อยละ 48.183 ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าทุกองค์ประกอบมีความค่าความแปรปรวนร่วมมากกว่าร้อยละ 60

การกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีตัวชี้วัดทั้งหมด 12 ตัวชี้วัด ได้แก่องค์ประกอบที่ 1 การกลั่นแกล้งทางวาจา มีตัวชี้วัด 5 ตัวคือ ฉันชอบพูดนินทาเพื่อนคนอื่น ฉันชอบพูดล้อเลียนเพื่อนเมื่อเพื่อนทำผิดพลาด ฉันชอบล้อเลียนเพื่อนคนอื่น ฉันชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และฉันชอบตบตีเพื่อนเบา ๆ โดยฉันคิดว่าเป็นเรื่องสนุก องค์ประกอบที่ 2 การกลั่นแกล้งทางสังคมมีตัวชี้วัด 4 ตัวคือ ฉันมีความสุขถ้าเพื่อนแตกแยกกัน ฉันชอบเวลาที่ทำให้เพื่อนรู้สึกไม่ดีและแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อน ฉันจะมีความสุขถ้าเพื่อนทะเลาะกัน และฉันชอบยุให้เพื่อนทะเลาะกัน องค์ประกอบที่ 3 การกลั่นแกล้งทางกาย มีตัวชี้วัด 3 ตัว คือ ฉันจะทำร้ายร่างกายเพื่อนเมื่อทำให้ฉันโกรธ ฉันตบหรือเตะนักเรียนคนอื่น และฉันชอบตบหัวเพื่อนคนที่เขาอ่อนแอกว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.3 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

การกลั่นแกล้งในโรงเรียน องค์ประกอบที่ 1 การกลั่นแกล้งทางวาจามีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด รองลงมาคือองค์ประกอบที่ 3 การกลั่นแกล้งทางกาย และสุดท้ายเป็นองค์ประกอบที่ 2 การกลั่นแกล้งทางสังคม เมื่อพิจารณาผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบการกลั่นแกล้งในโรงเรียน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าไคสแควร์เท่ากับ 58.48 ที่องศาอิสระ 44 มีความน่าจะเป็น .07 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.99 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.01 แสดงว่า องค์ประกอบการกลั่นแกล้งในโรงเรียนมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. คุณครูควรสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้วาจาหรือฝึกพูดให้เหมาะสมกับบุคคลอื่นเพราะทั้งการพูดนินทาเพื่อนคนอื่น การพูดล้อเลียนเพื่อนเมื่อเพื่อนทำผิดพลาด การล้อเลียนเพื่อนคนอื่น และการล้อเลียนพ่อแม่เพื่อน มีผลกระทบต่อจิตใจของนักเรียนทั้งสิ้นทำให้มีผลเสียตามมาอย่างมาก

2. โรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการลดการกลั่นแกล้งในด้านต่าง ๆ ทั้งทางวาจา ทางกาย และทางสังคมให้มีการฝึกอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เช่น การเล่นเกม การกีฬาที่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เล่นร่วมกัน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ทั้งสาม 3 องค์ประกอบ มีความค่าความแปรปรวนรวมร้อยละ 48.183 ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าทุกองค์ประกอบมีความค่าความแปรปรวนรวมมากกว่าร้อยละ 60 แสดงให้เห็นว่ายังมีตัวแปรอื่นอีกที่สามารถใช้เพิ่มการวัดได้ เช่น การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ จะทำให้ค่าความแปรปรวนรวมมีร้อยละที่สูงขึ้นได้

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมให้ลดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน เพื่อจะได้มีแนวทางในการฝึกและใช้เป็นกิจกรรมในโรงเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2561). ไทยอันดับ 2 “เด็กรังแกกันในโรงเรียน” พบเหยื่อปีละ 6 แสนคน. เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2563 จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=27485>

- ชูตินาถ ศักรินทร์ และอริษา วัชรสินธุ. (2557). ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้นเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 59(3), 221-230.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2562). พบ ม.1 ยิ่งด่าเพื่อนร่วมห้อง "เตรียมการมาจากบ้าน" อ้างแค้นลือเป็นตุ๊ด. เรียกใช้เมื่อ 29 มีนาคม 2563 จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/central/1728916>
- สกล วรเจริญศรี. (2559). *การข่มเหงรังแก*. เรียกใช้เมื่อ 29 มีนาคม 2563 จาก ejournals.swu.ac.th
- Demaray, M. K. et al. (2014). Bullying participant behavior questionnaire (BPBQ): establishing a reliable and valid measure. *Journal of School Violence*, 15, 158-188.
- Dorio, N. B. et al. (2019). School Climate Counts: A Longitudinal Analysis of School Climate and Middle School Bullying Behaviors. *International Journal of Bullying Prevention*, 1-17.
- Green, J. G. et al. (2013). Identifying bully victims: Definitional versus behavioral approaches. *Psychological Assessment*, 25(2), 651-657.
- Hair, J. F. et al. (2019). *Multivariate Data Analysis, Eighth Edition*. Hampshire, United Kingdom: Cengage Learning.
- Huang, Y. Y., & Chou, C. (2010). An analysis of multiple factors of cyberbullying among junior high school students in Taiwan. *Journal of Computers in Human Behavior*, 26(6), 1581-1590.
- Shaw, A. K. et al. (2011). The effect of gossip on social networks. *Journal Complexity*, 16(4), 39-47.
- Udris, R. (2015). Cyberbullying in Japan: An exploratory study. *International Journal of Cyber Society and Education*, 8(2), 59-80.
- Ybarra, M. L. et al. (2019). Perceptions of middle school youth about school bullying. *Journal of adolescence*, 75, 175-187.